

קשיים ואתגרים בהדרכה לכתיבת עבודת חקר

עוזי פוקס, נקודות להרצאה בהשתלמות מורים, יא בתשרי תשע"ב

מוטיבציה תלמידים

- למה לעבוד קשה?
- למה להיות אקטיביים? למה שלא יאכילו אותנו את החומר עם כפית לפה?
- למה לעשות דבר לא קונוונציונלי?
- לעבודות בגרות – האם זה יעזור לי או לא יעזור לי?

מוטיבציה תלמידים

פתרונות: ■

□ התלהבות

□ אין אופציה אחרת (המורה לא משאיר לבחירת התלמידים)

□ ציונים

□ מורשת בית ספרית

מוטיבציה מורים

- למידה אפקטיבית.
- למידה משמעותית לתלמיד – אין אדם לומד תורה אלא במקום שלבו חפץ.
- למידה משמעותית בעולם מודרני.
- הוראה של חשיבה, כתיבה, בניית נושא.
- למידה שתשאיר חותם לזמן ארוך.

קשיים מורים

- חוסר מוכנות של מורים בהדרכת עבודות.
- יציאה משגרת ההוראה המוכרת.
- משאבי זמן גדולים – הכנה של המורה.
- משאבי זמן גדולים – עבודה פרטנית עם תלמידים.
- כיווני פתרון: הקצאת זמן בשיעורים/סדרים
- עבודה בזוגות (צריך להגדיר מה כל אחד עושה, או עבודה משותפת).

קשיים והתמודדויות במהלך הכתיבה

- אני לא יודע מה לעשות?
- תלמידים שמטילים את האחריות למורה
- עולם דיגיטלי – העתקת עבודות
- שימוש לא ראוי בחומרים אינטרנטיים (העתקת קטעים גדולים; אי ציון מקורות).
- עצלנות הנובעת מקיומם של חומרים מעובדים ("מה יש לי לעשות אחרי ש'בירור הלכה' סיכמו את הסוגיה כל כך יפה"?)

דרכי פתרון לכמה מן הקשיים במהלך הכתיבה

- מה כבר עשית? התקדמות שלב אחרי שלב
- לא להתפתות ולקחת אחריות במקום התלמיד. לעזור אבל לא להחליף
- אין משמעות לעבודה מוגמרת. התהליך הוא החשוב (גם: סגולה למניעת העתקות)
- 'שבירת' החומרים המעובדים למקורות הראשוניים שלהם והרכבה מחדש.
- עבודות על חומרים ראשוניים – יש פחות חומר מעובד.

מסגרות של כתיבת עבודות

- סביב הוראת נושא בכיתה (נושא הלכתי, מסכת)
- נושאים כלליים, בחירה של התלמידים
- באמצע השנה כ'שבירת שגרה'
- לקראת סוף השנה – כשיא של השנה